

G A L E B

7

1971-72

GALEB MLADINSKA REVIJA

Leto XVIII
Številka 7
April 1972

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Založništvo tržaškega tiska, Trst

Glavni urednik:

Lojze Abram

Odgovorni urednik:

Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:

Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 415534

Tiska:

Graphart, Trst

Naslovna stran:

Marko Zubalič
5. razred
osn. šole Sv. Frančišek

Posamezna številka:

150 lir

Letna naročnina:

1200 lir

Vsebina

Angelo Cerkvenik: Maričina skrivnost	153
Ksenija Prunkova: Veter na Krasu	157
Danilo Gorinšek: Knjiga in žoga	158
Tone Batagelj: Večer na vasi	161
Slovenska ljudska pripovedka: Ajdovo zrno	162
Miro P.: Botanične zanimivosti na znamkah	163
Črtomir Šinkovec: Močnejši kot lev	164
Miro P.: Starodavni amfiteater v Ba- zovici	166
Ludovika Kalan: Sonce in luna	167
Ivan Furlanič: Slavje v Planici	168
Mario Šušteršič: Pokali in kolajne za najboljše smučarje	169
Slavo Štine: V Cerknici	170
Vojan Arhar: Tekma	170
Šolarji pišejo	171
Nagrada uganka	176

Angelo Cerkvenik

Ilustr. Milko Bambič

Obračun z zapeljivcem

Marko in Mariča sta koračila vsak ob eni strani voza, pogreznjena v molk. Ne njemu ne njej ni bilo do govorjenja, najmanj pa še do omenjanja dogodkov na carinarnici. Ko je Miško, že vidno utrujen, privlekel lojtrnik do shrambe na Gorjančevem svetu, sta Marko in Mariča molče razložila vreče in stresla iz vreče Mišku nekaj sena na tla. Konj je pobiral seno in ga mečkal med zobmi, kakor da žvari žagovino, pač pa je hlastaje pil mrzlo vodo, ki mu jo je Mariča prinesla v vedru, s katerim jo je bila zajela iz bližnjega vodnjaka. Miško je pobral nekaj sena, vodo pa je skoraj do dna izpraznil iz vedra. Nato ga je Mariča prijela za povodec in ga popeljala v bližnji gozdček, kjer ju je ponizen vetrček prijetno hladil. Mariča se je usedla na panj posekanega bora. Miško se je lenobno premikal, kakor da se ne more prestopiti. Tu pa tam je pomulil kakšno tenko travno bilko.

»Ej, Miško, saj nisi še tako star! Dvajset let ti je menda. Poskoči, daj!«

Miško se je leno ozrl. Ko bi se konj znal smejeti, bi se bil Miško bržcas nasmehnil. Oči so mu izžarjale veselje. Zdajci je obstal. Privzdignil je uhle. Brnenje motorja. Tudi Mariča je napeto prisluhnila. Lisjak prihaja, je pomislila. Ni se zmotila. Kmalu je zagledala avto, ki jo je, sopihajoč, rezal navzgor in se po polževu privlekel na ravninico ter ob shrambi obstal. Lisjak je stopil iz avta.

»Pozdravljen, Marko! Si srečno pripeljal blago?«

»Vraga, ne pa srečno!« mu je mračno zabrusil Gorjanec. »Še sreča, da je imel danes službo na carinarnici prijatelj Pečar. Hašiš je samo vzel in ga uničil,« se je zlagal.

Mariča, ki je imela tako oster sluh, da bi celo psu delala čast, ni preslišala nobene njune besede. Možakarja sta se pač malo preglasno pogovarjala.

»Ti, ne boš me vlekel! Če si je carinik res prisvojil hašiš, sva ga ujela v precep! Stopil bom k njemu in mu zagrozil, da ga bom ovadil.«

Marko se je gromko zakrohotal.

»Kar poskušaj! Ne poznaš Nina. Tako te bo naklestil, da boš pozabil, kako se pišeš!«

»Ti boš priča, ne bo si upal.«

»Jaz? Niti v sanjah ne, moj ljubi.«

»Opehariti me hočeš. Sam boš skušal prodati hašiš...«

»Jezik za zobe! Samo še enkrat zini kaj takšnega, pa ti izbjem čekane!«

Tukaj ni nobene priče,« se je Marko izkašljal nad Lisjakom.

»Pomiri se, prosim! Vrni mi vsaj tisti dve vrečici...«

»Kakšni dve vrečici,« mu je razjarjeno skočil v besedo Marko, »ko pa sem bil skril v vrečo vse štiri vrečice mamilia?!«

»Mar ti nisem zabičal, da ne tvegaj, da pretihotapi prvič samo dve vrečki,« se je ujedal Lisjak.

»Nor sem bil, da sem se sploh s teboj spašaš!«

»Zahtevam, da mi vrneš vsaj tisti dve vrečki!«

»Ali boš zahteval tudi od Mariniča in Babudra, naj ti vrneta po dve vrečki,« ga je podražil Marko. »Težko! Oba sta že za zapahi. Svetujem ti, da se ne pokažeš več na oni strani meje! Utegne ti huda presti!«

Lisjaku je beseda obtičala v grlu. Zato nista, vražja capina, v soboto prišla, mu je prešinilo možgane. Strah mu je za nekaj trenutkov ohromil jezik in vse ude. Obstal je kakor svetopisemska Lotova žena. Dolgo je trajalo, da je zbral misli in našel primerno besedo, ki pa je v resnici bila na moč neprimerna:

»Mi imamo dolgo roko, zapomni si, Gorjanec!«

»Pamet pa kratko!« se je posmehljivo odrezal Marko. »Premisli rajši, kaj bosta, ali morebiti že sta, Babuder in Marinič izblebetala sodniku, ter jo pobriši kam daleč, da ti druga dolga roka ne bo zavila vratu, tebi in tvojim barabinskim pajdašem!«

»Tudi ti prideš še na vrsto, Gorjanec, tudi ti!« mu je zažugal.

»Moja žena in moja hčerka vesta, s kom sem, žal, imel opravka!« mu je zagrozil Marko. Mislil je, da se je na pol zlagal.

»Poskrbeli bomo, da jima bo strah zavezal jezik, da bomo, če ne bo šlo drugače, pravočasno pokopali tudi njuno besedo...«

»Vedno si se širokoritil in širokoustil. Zdaj mi je dosti tega! Če pri priči ne izgineš, ti jih bom naložil, naložil toliko, kolikor sem ti jih bil po tihem oblijubil že v Mauthausnu. Verjemi mi, da jih boš težko nesel...«

Marku so iz oči švigali ognjeni bliski. Lisjak je spoznal, da gre to pot zares in da ne kaže več obotavlji se. Obrnil se je, sédel v avto, mu še enkrat zažgal in pognal avto proti Trstu.

Gorjancu je bil ta besedni dvoboj kar potreben. Vrnil mu je v ude in krvni obtok staro moč. Iz oči mu je gledalo sto peklenščkov.

»O, Zalka, kako sem ti hvaležen!« je zašepetal. »Ko bi ne bila ukrepala tako, kakor si, bi zdaj nedvomno čemel za zapahi in si grizel srce!«

Hudo ga je imelo, da bi zavriskal, da bi se razleglo tja dol do morja.

Pograbil je vrečo pšenice, jo zavijtel na ramo in zanesel v shrambo. Razvezal jo je in stresel pšenico na pod. Prepričati se je moral, da ni v njej peklenščkovega blaga. Tako je storil z drugo in enako s tretjo vrečo. V nobeni ni bilo hudičevega semena. Ni ga bilo, zares ga ni bilo! S kakšno lahkoto je dvignil vrečo za vrečo! Kakor da mu je bilo znova petindvajset ali trideset let! Pozabiti mora, vse to za vse čase zakopati v globok grob. Lažje je bilo reči, ko pozabiti. Misel, da se je bil dal tako lahko pretentati, ga je peklila in hkrati jezila še neštetokrat in še dolgo dolgo. Vselej, kadar se mu je ta misel, kakor črv v les, zavrtela v možgane, je zaškripal z zobmi, ga je oblila rdečica sramu.

Poklical je Maričo in Miška. Pomalicala sta. Kos slanine in zajeten kos ržnjaka sta mu teknila kakor že dolgo ne kakšna južina. Mariča je bila vesela, ko je videla, kako mu gre jed v tek. Tudi njo je prijel, zdelo se ji je, volčji tek. Še Miško je nekam razposajeno brskal z gobcem po suhi detelji.

»Vsi trije smo bili pošteno sestradi!« se je zasmajala.

»Že dolgo me ni kakšna pot tako zdelala,« je rekel Marko. »Pa tudi lačen sem bil; ne vem, kdaj sem bil tako lačen kakor danes.«

»Verjamem,« se je namuznila Mariča.

Ob vrnitvi nista več molčala, neprehomoma sta čebljala, se smejala. Nepričakovano sta se zresnila:

»Oče, na jesen pojdem v gimnazijo. Ali ni škoda izgubljenega leta?«

»Mlada si še,« je sodil Marko, »leto počitka ti lahko samo koristi.«

Ob ponovnem srečanju Marka in Nina pri carinarnici ni bil Marko več čemeren, le to ga je dražilo, da je jel Nino znova rešetati preklemano zgodbo o hašiju.

»Nino, daj no mir in nehaj že pogrevati to umazano storijo!«

»No, no, oprosti, Marko!« ga je zaprosil.

Čemu le ga prosi, naj mu oprosti? Zakaj mu vedno znova zasaja nož v srce?

»Kaj naj ti oprostim? Ne jezi me! Zglasi se kaj pri nas! Prve dni maja bova z Zalko praznovala tridesetletnico poroke. Pridi, pokusil boš potico, kakršno zna zamesiti in speči v vsej tej okolici samo moja Zalka!«

»Marko, nikar ne tako bahavo! Ne vem, kako bi te pogledala moja Lucija, če bi te slišala!«

Zasmejali so se, si segli v roke in se poslovili.

Miško je zlagoma vlekel lojtrnik proti Gorjančevini. Z Gadnjega brega se je že tihotapil mrak. Ko so obstali pred hlevom, so bili vsi trije malce utrujeni, najbolj Miško. Mariča ga je razpregla, spravila v hlev, mu v jasli stresla merico ovsa in ga napojila. Nato sta Marko in Mariča stopila v hišo.

»No, kako je bilo?«

»Lepo, mama...«

»Ne bi mogel potrditi, da je bilo kdove kako lepo,« je odkimal Gorjanec.

»Nino, tisti Pečar, saj ga poznaš...«

»Kako ga ne bi poznala?!«

»Nino naju je vražje pestil. Premetal nama je vse vreče, samo krompirja ne. Na sosednjem prehodu so namreč prejšnji teden zalotili Babudra in Marniča; hotela sta pretihotapiti v vrečah pšenice in sena neko mamilo. Zaprli so ju.«

»Pri tebi so se, kajpada, ušteli...«

»Hvala bogu, ušteli!«

Spet se ga je lotevala neka omotična utrujenost.

»Si že skuhala večerjo?«

»Pravzaprav kosilo,« je odgovorila in jima navrhala na krožnika dobršno porcijo polente, zabeljeno z ocvirki. Mariča je dobila še sladko, Marko pa kislo mleko.

priči je razvozlala uganko. To godljo je skuhala Lisjaku Mariča. Kako le je zvedela? Prisluškovala je, prevezanka! Zalka se je zasmejala, preglasno...

»Smeješ se...«

»Motiš se. Ne smejem se,« se je zlagala in se v srcu smejava.

»Povej, kdaj si se izmuznila iz sobe in mi jo zagodla!«

»Ko bi jo bila komu zagodla, bi jo bila zagodla Lisjaku, ne tebi! Zdaj daj mir in spi! Utrujena sem.«

»Ne morem spati. Sinoči sem te slišal. Ko si stopila s postelje, je škripalo. Stopicala si po prstih kakor mlad vrabec in se iztihotapila iz spačnice. Vrata so zaškripala in te izdala..«

»Prav imas, morala bom naoljiti vratna nasadila,« se je muzala.

»Potem se dolgo dolgo nisi vrnila.«

»Ni bilo tako dolgo. Na stran sem šla. Odkar sem imela vnetje ledvic, me

pogostoma žene na vodo, saj vendar veš! Zaspi zdaj!«

Naj kar misli, da je bila rešiteljica ona. Če bi zvedel, da ga je rešila Mariča, bi mu bilo neznansko hudo, ker bi upravičeno — morebiti tudi neupravičeno — mislil, da ga ne more več tako spoštovati, kakor ga je spoštovala do slej. Zalka se je motila. Mariča je očeta tudi po vsem, kar se je zgodilo, spoštovala prav kakor prej, čeprav nekako drugače.

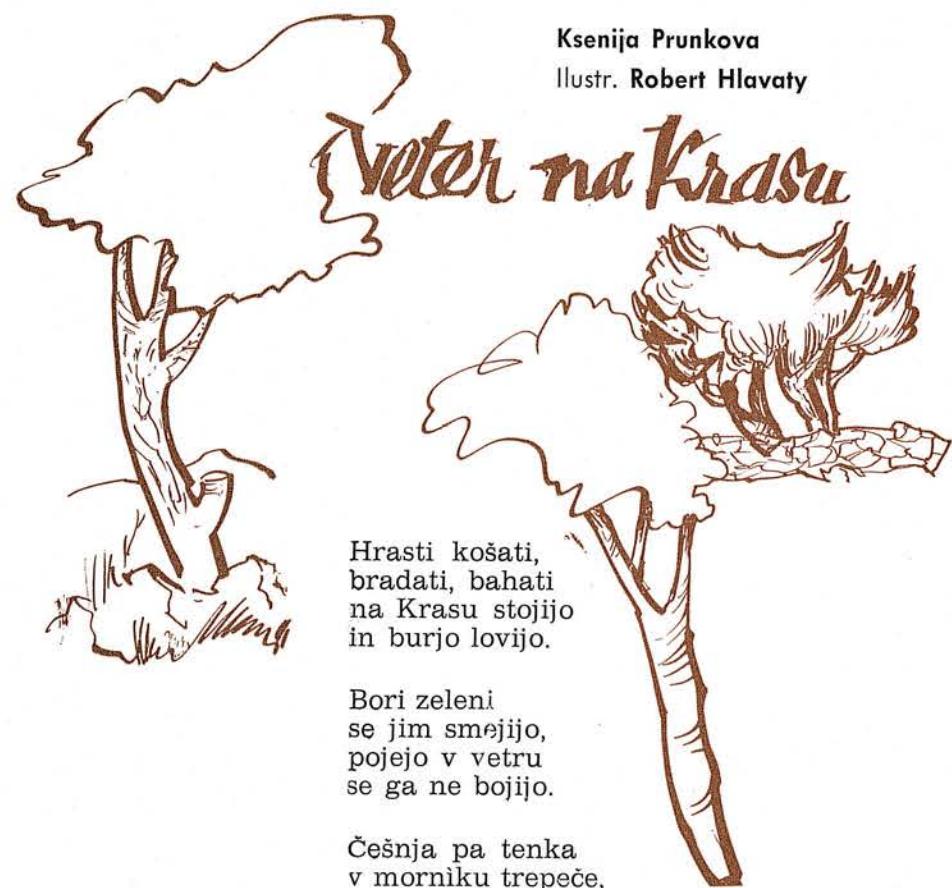
Zalka se je tisto noč in vselej, kadarkoli je Marko napeljal besedo na zoprno zadevščino, delala, kakor da jo je Lisjaku nagodla ona, ni pa tega nikoli izrecno »priznala«. Marko je bil tako čedalje trdnejše prepričan, da ga je rešila Zalka. Nekdaj ji je dejal:

»Hvaležen sem ti, Zalka! Verjemi mi: ko bi bilo mogoče, bi te imel rad še rajši...«

Zalka se je navihano nasmejala.

Ksenija Prunkova

Ilustr. Robert Hlavaty

To je zgodba o knjigi in žogi, pravzaprav o Janku in Stanku, oziroma še bolj prav: o Črkarju in Brcarju. Na pol vesela, na pol žalostna, a resnična in naj si jo zapišejo za uho vsi črkarji in brcarji, kar jih še po svetu straši, teh narobe modrijanov.

Sta dve domačiji nekje za hribom. Prijazni sosedji sta na videz, v resnici pa sta si kakor pes in mačka, čeprav nobena izmed njiju ne laja niti ne mijavka. Le pod njuno streho prebivata v prvi domačiji Janko, v drugi pa Stanko. In kadar Janko sreča Stanka, zaviha nos visoko v zrak in se zaničljivo namrdne: »Brcar!« To velja Stanku. A Stanko mu vrne milo za drago, iztegne jezik na vso moč, za dober seženj mu moli iz ust, potem pa mu zabrusi: »Črkar!« S tem misli Janka.

Tako sta si kakor pes in mačka Janko in Stanko in zaradi njiju še njuni domačiji.

V prvi domačiji prebiva torej Janko. Je učenjak, da mu ni para med mladimi vrstniki. A tudi bledičen je, bolehen in ves tenak kot trs, da mu tudi v tem ni enakega med drugimi fantiči...

Kako pa bi tudi mogel biti drugačen? Še pedenj možic dobi hkrati

knjigo in žogo. In dolgo, preden prvič odhlača v šolo, pozna že črke, prav vse, od A do Ž. Žoge pa niti ne pogleda, niti z enim očesom ne. Koj prvi hip jo zbrca v kot in zdaj niti tega ne ve o njej, da se duši reva na omari sredi pravih pravcatih gora prahu. Janko pa je ves prevzet od branja, nauk in učenost pije iz knjig vse od tistega dne, kar je dobil prvo knjigo, pa prav do danes. Ves zatopljen strmi v branje od svetle zore do črne noči, še grižljaja ne utegne založiti vmes. Šele ko obnemoče, leže v posteljo, a knjigo položi pod vzglavje.

Potem kajpak ne more zaspasti, pač pa ves omotičen dremlje z odprtimi očmi kot zajec. In sanje se mu krajejo v oči, hej — kakšne sanje: zemlja se razčesne na dve poluti in v njej zagleda nezaslišano ogromno dvoranu, vso natrpano — s knjigami. Na milijone jih je in milijarde. O slast, oh kolikšna slast. In on — Janko — smukne brž na prvo knjigo, bliskovito jo pobere, nato še drugo, tretjo, tedaj pa — oj gorje: pod njim se zruši skladovnica knjig, on pa: čof! — na dno dvorane... Tedaj se brž zave in vidi, da leži negiben kakor štor na tleh ob postelji...

V tem pa ponavadi ptički že zagostolijo jutranjico in Janko se znova zarije v knjige.

Tako mu tečejo vsi dnevi, vse noči. Kaj čuda potlej, da je res že pravi pravcati učenjak? In kaj je potlej tudi čuda, da je obenem ves bledičen, bolehen in šibak ko trs? Saj niti ne ve, da se mu sredi prahu na omari duši žoga, kaj šele, da bi se samo za droben hipec z njo poigral sredi zelene trate. Saj ne da soncu, da bi ga en sam trenutek poljubilo s svojimi gorkimi žarki. Ne dà zelenju niti za hip, da bi ga pobozalo s svojim krepilnim vonjem. Tako ni Janka dneve, mesece in leta nikoli ne pod sonce, ne na zrak, ne k žogi, ker dneve, mesece in leta le premleva knjige in pobira iz njih črko za črko.

In prav zato mu je sosedni Stanko jel šegavo praviti: »Črkar!«

A Janko-Črkar odtistihdob zanalaš še bolj pobira črke in premleva knjige, pa odtistihdob tudi vse bolj bledi in hira. Omotična mu je glava, megle mu krožijo pred očmi, v prsih ga žge in hrbet ga boli.

In ko ponoči blede in ga begajo tiste sanje o razklani zemlji in mili jardah knjig, se mu včasih z omare oglasi pozabljeni žoga: »Hej, boter Črkar! Učen si, kar se dà! Pa vseeno ne veš, da ob vseh lepih knjigah potrebuješ tudi mene. Ko se naužiješ branja, ga odloži in se poloti žoge! In ko se napiješ sonca, se nadihash zraka in se naigraš z menoj, se zdrav, krepak lahko spet vrneš h knjigam. Preprosta je tale moja modrost, a če je ne poslušaš, pojdeš po zlu!«

Črkar pa nič ne sliši žoge, saj blede tisti čas, pa če bi jo tudi slišal, bi je ne poslušal ...

In res: Črkar si navleče, oziroma: pribere si hudo bolezen. Tedaj mora odložiti vse knjige, ležati v postelji in piti grenačke kapljice. A ko

si zopet opomore in se spravi na noge, ne sme za dolgo časa več med knjige. Na vrt mora, da ga obsije gorko sonce, pozdravi bujno zelenje in da se nasrka svežega graka. Skrja še poseda ves pobit pod drevjem, potlej ga že miče na sprehole, a končno — glej čudo: rad bi se zapodil po trati. Saj, kaj je lepšega od veselega raja po zeleni loki. Ko bi mu le kdo drugoval! Nikogar ni! Da bi imel vsaj žogo! Le kam jo je zbrcal takrat — še negoden otročaj? Ne more je najti. Tedaj se spomni sosednega Stanka. Da, njega Brcarja poprosi zanjo, morda pa mu dečko ni več gorak!

—o—

Stanko prebiva v drugi domačiji. Ni učenjak, prej kdo poreče zanj, da je iz srenje zagovednežev, saj pozna morda le vsega skup tri črke. V zagovednosti težko, da mu je kdo kos, sicer pa je rdečeličen, zdrav kakor dren, krepak ko hrast in tudi v tem mu ni vrstnika.

Kako bi pa mogel biti drugačen. Prav kakor Janko - Črkar, tudi on — še pedenj možic — dobi hkrati knjige in žogo. A on popade žogo, jo stisne k sebi ter poljubi. Brž se z njo poigra in je poslej ne izpusti vse dneve, mesece in leta niti za bežen hip. Knjigi še pol pogleda ne privošči, takoj jo zbrca v kot! Zbogom in srečno pot, kdo bi se le trapil z njo! In res, zdaj niti tega ne ve o njej, da sirota leži pod omaro, vsa zapredena v pajčevino. Stanko pa brca žogo od zlatega sonca do srebrne lune. Zvečer ves truden, prevzet od sonca, zraka in igre, omahne na posteljo in zaspi. Tedaj počiva še žoga kraj njega ob vzglavju.

In Stanko zasanja, hej — kakšne sanje: na ogromni žogi čepi in leti nad oblake. In ko jih predre, zagleda nezaslišano ogromno dvorano, vso

natrpano z žogami. Na milijone jih je in milijarde. O slast, o kolika slast! On, Stanko, frči proti njim, tedaj pa se vse milijarde žog združijo v eno samo, raztezajočo se od enega kraja sveta do drugega. In ko se zleti vanjo, se orjakinja razpoči — bumf! Takšnega treska še svet ni slišal, kar stoji. Stanko se razleti na drobne kosce, a tedaj se zbudi in vidi, da je še vendar cel in da leži, trd kakor čok na tleh ob svoji postelji. Tedaj pa ponavadi že petelin zapoje svoj kikeriki in Stanko se že zapodi po trati za svojo ljubljeno žogo...

Tako zbraca vse dneve in noči, še pol hipa ne utegne uganjati kaj drugega. Kaj čuda torej, da je rdečeličen, zdrav kakor dren in krepak kakor hrast, a kaj je potlej tudi čuda, da je hkrati zagovednež, ki niti črke ne pozna. Saj niti ne ve, da so mu pajki pod omaro zapredli knjigo, kaj šele, da bi vsak dan samo za drobcen hipec ob njej kaj črkoval, potem pa že kar bral?

Da mu ne naredimo krivice: tri črke Stanko vendarle pozna: »o« — ker je podobna žogi, »a« — ker ji je napol podobna in »i« — ker ima zgoraj piko in pika je takisto slična majceni žogi! Torej: »o« in »i« in »a«! Pa to je kajpada preborno znanje, ker »i« in »a« zna dandanes zarigati že vsak oslič.

Tako naš Stanko dneve, mesece in leta nikoli ne sede h knjigi, ker dneve, mesece in leta od zore do noči le brca žogo. In prav zato mu je sosedni Janko tudi vzdel šegavo ime »Brcar«!

Stanko - Brcar pa se podi odstihdob zanalač še bolj za žogo, seveda leze tudi vedno bolj v slavno bratovščino butalcev, so mu vsi družniki že mojstri abecede in poštovanke, le on pozna še vedno svoj »o« in »i« in »a«.

In kornoči zasanja tisto čudovi-

tost o milijardah žog iznad oblakov, se mu kdaj pa kdaj oglasi izpod omare njegova v pajčevino zapredna knjiga: »Hej, boter Brcar! Zdrav si kakor riba, krepak ko hrast, a brez mene si vseeno šibak ko trs. Ko se naužiješ sonca, zraka in žoge le-to odloži in odpri si knjigo! Tako boš hkrati zdrav in moder. In le tako je prav! Poslušaj me, če ne, večen teleban, greš po zlu!«

Brcar pa knjigi niti ne bevskevne v odgovor, saj je ne sliši. Pa če bi jo tudi slišal, bi je ne poslušal.

Nekega dne se Brcar kar ne more nabrcati. To frči pred njim žoga, to teka on za njo! Neutrudno meri vanjo in nikoli je ne zgreši, le enkrat, a tedaj — gorje! Noga udari z vso silo namesto v žogo v obcestni kamnen in Brcar si zlomi nogo. Žalostno si ogleduje najprej njo, nato še bolj žalostno žogo, a kaj bi mu zvonjenje po toči. Dolgo mora ležati v postelji — tako razdejanje se ne popravi zlepa! — še delj pa ne bo mogel tekati. Ubogi Brcar! Če bi imel vsaj družnika — tolažnika ali karcoli, kar bi ga zvesto tešilo v teh bridkih urah, ko je moral dati slovo svoji prijateljici žogi. Ko bi znal vsaj brati. Zares: Brcar globoko vdihne:

»Ko bi znal vsaj brati!« Zdaj bi se ves potopil v knjigo. Kdo ve kje je tista knjiga, ki jo je, še pedenj-možic, zagnal v kot!

Tedaj se spomni sosednega Janka, ki ga je toliko sramotil s »Črkarjem«. Nemara pa mu pomaga v tej žalosti!

—○—

Tako sta oba, Stanko in Janko, hkrati v isti stiski in hkrati se tudi spomnita drug drugega. In kakor v stiski spoznaš človeka, tako ta hip spoznata da ju je nesreča izučila in da sta zdaj prijatelja. Zdaj Brcar poprosi Črkarja: »Janko, nekoč sem zagnal knjigo v kot, zdaj te prosim

zanjo!« In Črkar — Brcar mu spet pravi Janko — podari mu knjigo in povrhu ga nauči še brati. Črkar pa takole zaželi: »Stanko, nekoč sem žogo zbrcal proč, zdaj si jo želim!« In Stanko mu jo da takoj in brez pomisleka.

Zdaj Janko - Črkar ljubi modrost knjig, a hkrati sonca žar, zeleno trato in poskočno žogo, Stanko - Brcar pa isto. In prvi nič več ni bledičen učenjakar, kakor ni drugi nič več rdečeličen zagovednež — ova sta zdaj zdrava in pametna mnogoveda.

Povrhu sta si še zvesta prijatelja, kajti to so si vsi zdravi in pametni ljudje.

Ilustr. Klavdij Palčič

Večer na vasi

Zvečer, ko se zgosti
nad selom mrak,
iz topnih mlak
v pomladni zrak
se prva žaba oglasi:
Kvak!
Nato tenor:
Reg!
Tedaj ves breg
veselo oživi
in zbor
mogočno zadoni:
Kvak-kvak,
kvaka-kvaka, kvaka-kvak,
rega, rega, rega
reg!
Kvak!
A ko se zjutraj sonce koplje v mlaki,
iz vode gledajo le žabji kraki.

KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE

NAŠI OČETJE SO NEKOČ STANOVALI V VZHODNIH DEŽELAH, TAM KJER SIE IN GREJE SONCE LETO IN DAN, KJER JE OBILO ZLATA IN BOGASTVA BREZ MERE. TODA SČASOMA SO SE LJUDJE V TISTIH KRAJIH POMNOŽILI IN NAŠI OČETJE SO SE NAPOTILI ISKAT NOVIH SELIŠČ. MIROLJUBNI, KOT SO BILI, SO RAJSI ZAPUSTILI KRAJ OBILNE SREČE, KOT DA BI SE RUVALI IN POBIJALI.

POPOPNIJEM JE BOGINJA, KI JIH JE LJUBILA ZARADI MIROLJUBNOSTI, DALA ZRNO REKOČ:

»KODERKOLI BOSTE POPOTOVALI, VSADITE TO ZRNO. KJER BO OZELENELO IN ZRASLO, TAM OSTANITE.

AKO PA V TREH DNEH NE BO OZELENELO, GA IZKOPLJITE IN POMAKNITE SE DALJE.«

NIKJER NI ZRNO OZELENELO: NE NA BREGU MORJA ČRNEGA, NE PO POLJSKIH PLANJAVA, NE PO NEMŠKIH GORAH. V ZEMLJI SLOVENSKI PA JE ZRNO OZELENELO IN SE BELO RAZCVETELO. RODILO JE PRIJETEN IN KORISTEN SAD. ŠE DANDANAŠNJI SEJE SLOVENEC AJDO. ČE PA PRITISNE SUŠA ALI PA AJDO POPARI SLANA, TAKRAT JE SLABO ZA SLOVENSKEGA KMETA.

Slovenska
ljudska pripovedka

Ilustr. Robert Hlavaty

Miro P.

Botanične zanimivosti na znamkah

FILATELIJA

Jugoslovanska poštna uprava je pred kratkim izdala tri lepe znamke, ki prikazujejo črn trn, divji slezenovec in beli lokvanj.

Črni trn ali trnoljica je krevljast trnast grm, ki raste kraj plotov in v živih mejah. Snežno beli cvet spomladni popolnoma prekrijejo veje. Iz cveta se potem razvijejo njene korenine, listi in sad, ki je črn, modrikasto sličnost in je zelo trpkega okusa. Užiten je šele potem, ko ga je že slana oparila. Cvetje črnega trna, ki ima na Krasu zelo ugodne pogoje skim lotosom. Lotos so sta-

za raščo, uporabljajo v zdravilstvu.

Divji slezenovec raste po pustih tleh kraj cest in poljskih poti. Rastlina se razvije v precejšen grm. Slezenovec je zdravilna rastlina, ker vsebuje mnogo zdravilnega sluzja. V zdravilstvu zlasti rabi-

ri Egipčani upodabljali na spomenikih in jih je predstavljal božanstvo. S svojo belo, sanjavno barvo krasi pri nas lokvanj ribnike in mala jezeca v parkih. Pod vodo so listi nežni in skupaj zviti, da jih ne poškodujejo vodni tokovi. Ko dosežejo gladino vode, pa se razvijejo v veliko srčasto ploskev in zaplavajo. Čim globlja je voda, tem daljši so listni peciji. Če se voda posuši, listi ovenejo in izpadajo, korenina pa požene nove, čvrstejše liste z močnimi peciji.

Močnejši kot lev

Tiče in Iluška sta slonela na mostni ograji in strmela v reko.

»Prišla sem, da te vidim,« je po premolku dejala ona. »Hotela sem videti junaka, močnejšega od leva.«

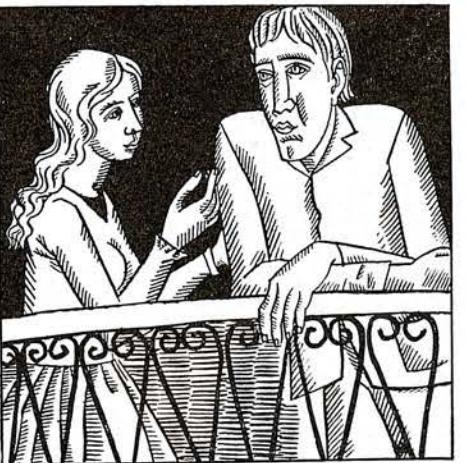
Tiče je bil v precepnu. Vrednost človeka ne merimo samo po strahu in pogumu. Rekel je:

»Tudi cirkus ni vse.«

»Toda krotilec levov — to je kralj!«

»V arenici kralj, sicer pa...«

Ni hotel izreči zadnje besede. Mar je njena prijaznost le zavojio njegove cirkuske slave! Te misli se ni mogel znebiti, čeprav se mu je dekle zdelo mirnejše. Še vedno pa je bilo v njej nekaj neopredeljivega.

Ko sta se vrnila med visoke hiše, je od nekod prihajala melodija ciganskih violin. V bližnjem gostišču so mlađi pari plesali čardaš.

Vstopila sta in sedla k prazni mizi.

»Kaj bi dala, da bi lahko postala krotilka zveri.«

Tiče se je zdrznil:

»To ni za ženske.«

»Pa vsaj dreserka konj,« je Iluška trmasto vztrajala v nenavadnih željah.

Še vedno hoče uveljavljati voljo, je pomisli Tiče, še vedno je muhašta. Tihu je rekel:

»Vrni se k očetu!«

»Ne, pri tebi ostanem!«

Tiče do dekleta z nemirno cigansko krvjo ni bil ravnodušen. Bil je ujet in uklenjen, čeprav je vedel, da mu ne bo prinesla sreče. Iluška mu je sledila na vsakem koraku in vzklikala:

»Cirkus, to je življenje!«

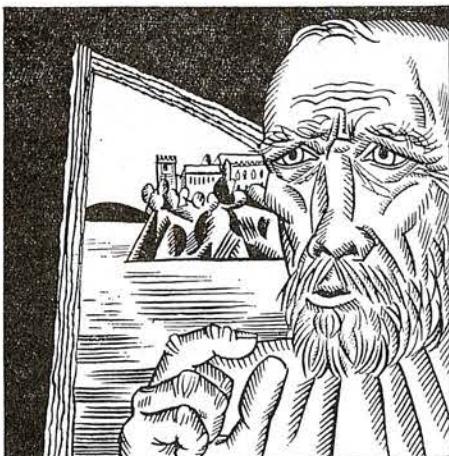
V deželo je zopet prihajala jesen z nenehnim deževjem.

Tiste dni se je cirkus znova odpravil na dolgo potovanje v toplejše kraje. Spričo tega je imel Tiče dela čez glavo. Zveri je bilo treba pripraviti za potovanje in prav v tem se je pokazala beda cirkuskega življenja.

Iluška, ki je doslej videla samo blišč, je izbruhnila:

»Tebi so zveri več kakor jaz, ki gnijem v tem briogu!«

Nekega dne je odšla. Tiče je bil skrušen.

Klub cirkuski slavi je bilo za Tičeta vedno najlepše doživetje obisk v domači vasi. Vaški otročadi je prinesel igrač, očetu lepo izrezljano pipo, vaščane pa je povabil na gostijo.

Po vasi se je bil raznesel glas, da Tiče za zajtrk pospravi dva ducata jajc, za kosišo pleče mesa, za večerjo celega purana, kar pa vselej zalije z navrhano mero dobrega vina.

V cirkus Busch so bili pripeljali leve in tigre naravnost iz džungle in Tičetova

Na poti v južne kraje se je cirkus ustavil v Trstu, kamor je bil Tiče povabil očeta. Vozila sta se po mestu. Oče mu je vmes razpredal svojo kmečko modrost :

»Leva ukrečiš in tigra, zato pa ne misli, da boš ukrotil tudi žensko Nikar si tega ne ženi k srcu! Vidiš, jaz se ubadam na skopi istrski zemljini in star sem že, pa sem zadovoljen. Nimam preveč želja in potreb. Ti pa si se naučil zajemati s preveliko žlico.«

»Prav imaš, oče,« je dejal sin.

»Tisto o levu, tigru in... pa si, sin, dobro zapomni! Ob ognju se lahko prijetno ogreješ, pa nevarno opečeš,« je bil oče ves dobrodušen.

naloga je bila, da jih ukroti pred novo turnejo. Dela se je lotil z vnemo in kaj kmalu je obvladal mlade zveri. Starega tigra, potuhnjeno zver, je Tiče namenil za višek predstave.

STARODAVNI AMFITEATER V BAZOVICI

ZANIMIVOSTI

Srednjo veliko dolino v terasah pri Bazovici, bi lahko imenovali bazoviški amfiteater. Res je ta dolina v vsem podobna starogrškim ali rimskim gledališčem, z arenom, prostorom za gledalce, s stopniščami in prehodi na tribuno ter z dvema velikima votlinama. Prav gotovo krutih iger z zvermi tu nikoli ni bilo, čeprav so se stari Rimljani potikali tudi po naših krajih. Tudi pozneje dolinica v naši zgodovini ni imela nobene vloge in tistem, ki je zgradil terase in stopnišča, se še sanjalo ni, da bo njegovo ime za večne čase zapisano v ljudskem izročilu.

Poleg značilne oblike te dolinice, je ime kraja, ki mu Bazovci pravijo »Zagouke«, pripomoglo, da se je domisljija še bolj razvnela. Nekateri ljudje so mislili, da so imeli tu naši predniki svoja zborovanja in da je bil kraj določen za telesno kazen obsojenec. Domača beseda »zagouge« pomeni vislice, odtod govorica, da so v dolinici stale vislice za zločince. To pa ne drži. Temu kraju pravijo ljudje tudi »Debeli školj«, ker leži tu mnogo velikih skal in kamenja.

Pred približno sto leti je bila vsa okolica Bazovice en sam vinograd. Povsod je rasla trta in naši očanci so obirali po latnikih teran. Brajde so bile na Kozari, Platinji, Štragonci in tudi v Zagougah. Tu je stari Štefan Štrpačar urejal svojo dolino, da bi nasadil trte. In ker je bilo tam vse polno kamenja, je možakar, z očitnim občutkom za lepoto, lepo ogradi dolino s kamenitimi terasami, na katerih so bili lotniki. Pri tem je v pravilnih presledkih postavljal ogromne, meter in več visoke ter pol metra debele skale z okroglo vdolbino kot nosilce latnika. Tu nastane vprašanje, koliko ljudi mu je pomagalo vleči te ogromne kamne na mesto, kjer stojijo, ker tedaj niso poznali strojev za takšno delo, in kako je kopal in rezal več stotov težke skale, ker bržkone tudi smodnika ni imel, ki bi mu omogočal razstreljevati in lomiti tako ogromne kamenite gmote. Prav gotovo je imel Štefan Štrpačar več delavcev,

ki so mu pomagali urejevati svojevrstni vinograd.

Možakar je v terasah naredil tudi dve votlini in v njih ljubosumno, z gorjačo v rokah pazil na svoje grozdje pred sladkosnedneži. Trta je dobro rodila in s tem vsaj malo poplačala ogromen trud, ki ga je vložil stari Štrpačar v svoj vinograd. Seveda je bilo kaj takega mogoče le v tistih časih, ko ljudje niso za vsako malenkost tekali v Trst. marveč jim je življenje

mirno potekalo pri delu na polju in je njihov živiljenjski prostor bila domača gruda.

Štrpačar je umrl, kamniti vinograd pa je ostal še mnogo, mnogo let in stoji še danes. Trte so se posušile, zemljo je polagoma izpral dež in tako je ostala le amfiteatru podobna dolinica z eno samo zgrbljeno trto na prvi terasi, ki danes vzbuja radovednost, domislijo in domnevne o starodavnih časih ko so se tod potikali stari Rimljani.

Ludovika Kalan

Ilustr. Klavdij Palčič

SONCE IN LUNA

Sonce se je norčevalo,
stari luni je prerokovalo:
»Kmalu konec tvoje bo samote,
kmalu boš spoznala
in občudovala
zemeljske dobrote.
Že po tebi stezajo roke,
že pošiljajo v posete
radovedne satelite in rakete.
Kadar te ne skrivajo oblaki,
vate vsako noč strme
iz daljave
slavni učenjaki.
Tvoje kraterje in plešaste puščave
so že poimenovali,
ne da tebe bi vprašali.
Ni več daleč dan,
ko mogočni žarometi bodo osvetlili
tvojo zadnjo stran
in vse tvoje tajnosti odkrili.«

»Le kaj bi zemljani radi,«
zaskrbljeno Luna premišljuje. »Kaj žele?
Le čemu jim bodo moje puste goličave,
moje žalostne planjave,
ves ta prah, globeli in prepadi?«

Kdor to ve — naj mi pove!«

Ivan Furlanič

Slavje v Planici

Prvo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih

Obnovljena smučarska skakalnica velikanka v Planici je dočakala svoj veliki dan. Dolina pod Poncami je konec marca ponovno oživelja v takem slovesu, kot si je najraje želel veliki konstruktor različnih športnih objektov, zlasti skakalnic, inženir Štefan Bloudek.

Od 24. do 26. marca je bilo v Planici prvo uradno svetovno prvenstvo v novi pa nagi smučarskih poletov.

Veliki mecen slovenskega športa je neposredno delal na planinskih skakalnicah vse do smrti. Dolina Tamar med Ratečami in prelepm Jalovcem je postala znana po vsem svetu že leta 1934, ko je norveški skakalec BIRGER RUUD postavljal nov svetovni rekord v smučarskih skokih z 92 metri. Dve leti kasneje pa je na isti skakalnici kot prvi v zgodovini smučarskih skokov poletel preko sto metrov, točno 101 meter, avstrijski reprezentant SEEP BRADL. Po drugi svetovni vojni, leta 1948., je Švicar FRITZ TSCHANEN poletel fantastičnih 120 metrov. Pred tremi leti pa je na prenovljeni velikanki v Planici MANFRED WOLF postavljal obstoječi rekord 165 m

Letošnje prvo svetovno prvenstvo pa je odlično uspelo tako organizacijsko kot tudi tekmovalno. Zadnji dan je skakalce iz 17 držav in same Jugoslavije motil veter, da ni bilo mogoče izpeljati tekmovalja do konca, toda kljub temu smo dobili prvega svetovnega prvaka v poletih Švicarja WALTERJA STEINERA. STEINER je osvojil zlato kolajno z dvema odličnima skokoma v soboto in mestom.

Mario Šušteršič

Pokali in kolajne za najboljše smučarje

S podelitvijo kolajn in pokalov zmagovalcem na šestih zimskih športnih igrah in značk vsem udeležencem tečajev je Slovensko planinsko društvo v Trstu zaključilo letošnjo zimsko sezono. Svečanost nagrjevanja je bila konec marca v Kulturnem domu v zelo prisrčnem ozračju in je bila posvečena predvsem mladim smučarjem, ki so polnoštivilno in resno vso dolgo zimo vsako nedeljo sledili tečajem pod vodstvom vestnih in požrtvovalnih učiteljev. Pohvaliti pa je treba tudi starše, ki so vztrajno spremljali svoje najmlajše na sneg in z ljubeznijo sledili njihovim uspehom.

Zaključek tečaja je bil združen s tekmovanjem, na katerem so se izkazali res najboljši; na prireditvi v Kulturnem domu so dobili zasluzene zlate, srebrne in bronaste kolajne ter pokale. Dva pokala je podarila tudi mladinska revija GALEB; dobila sta ju Nives Guštin in Andrej Kostnapfel, ki sta tekmovala v kategoriji »baby sprint« in gladko zmagala.

K prisrčnosti prireditve nagrjevanja zmagovalce pozdravila kar z olimpijsko čajnikom, je prispeval tudi bogat kulturni spored z nastopom godbe na pihala, ki je zmagovalce pozdravila kar z olimpijsko himno, otroškega pevskega zbora Glasbeno matice, mladih plesalk v smučarskih dresih in na koncu seveda s predvajanjem barvnega filma, v katerem so mladi smučarji lahko videli sami sebe, opazovali, kako so pridni oziroma nerodni na snegu. in se temu iz srca smeiali.

Lepo je bilo na snegu, pravo doživetje so bila tekmovanja, a zdaj je za nekaj časa tega konec. Po poletnih počitnicah pa vas spet čakajo zasnežene poljane, kjer boste lahko še bolj izpopolnili svoje znanje v smučanju in kdo ve ... mogoče tudi zmagali na zaključnem tekmovanju.

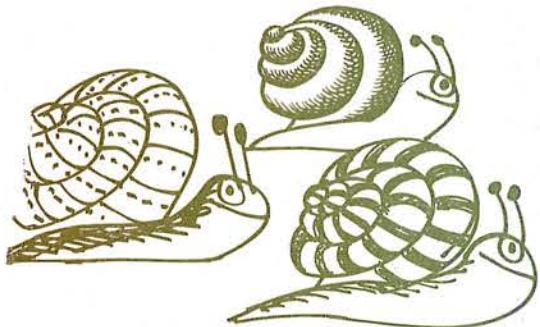
V CERKNICI

Ko prišel sem v Cerknico,
brž šel sem gledat — jezero,
žečeč, da videl deklico
bi vodno, lepo — nimfico...

A vodi uzrl sem le —
svoj stas,
in le strmeči —
svoj obraz...

Vojan Arhar

TEKMA

Na gmajni, tam pri Zali,
so polži tekmovali.

Ker brez copat so tekli,
podplati so jih pekli.

Gledalci, vzdolž ob vrvi,
čakali, kdo bo prvi.

Na cilju vsi veseli
zmagalce so objeli.

Potem pa polži bosi
so umili se kar v rosi.

Zares bilo je vroče
od grma tja do koče.

Še jaz sem čelo brisal,
ko tole sem zapisal:

Kako v zeleni Zali
so polži tekmovali!

Illust. Bine Rogelj

PTIČICE V NAŠEM VRTU

Nekoč smo se zvečer vrnili s spre-hoda. Predno smo šli spati, smo prižgali veliko luč. Potem sem sedel na klopcu pod trto in se silno prestrašil. Na črem nebu so se pojavila leteča telesa. Letela so v obliku tiskane črke V. Bile so ptičice, ki so letele proti vzhodu. Ker je tudi tata to videl, je prepoznał ptice. Gotovo so se vra-čale iz južnih krajev. Ko sem se tudi jaz prepričal, da so ptice, sem šel spati.

Drugo jutro sem se zbudil bolj zgodaj kot po navadi. Stopil sem k oknu in videl, da je na zemlji, ki smo jo prejšnji dan pre-kopali, skakljal kos in brskal. Okoli kosa je kar mrgolelo živahnih in debelušastih vrabčkov. Bilo jih je gotovo čez dvajset. Ko sem se vrnil iz šole, sem po kobilu za-čel čitati. Kar naenkrat v kokošnjaku za-frfota kokoš. In kot bi trenil, vzleti iz nje-ga ducat vrabčkov, ki so se prej sladkali z rižem, ki smo ga dali kokošim. Malo zatem sem zagledal dva škorca, ki sta se kregala za glisto. Prav smešno ju je bilo opazovati.

V našem vrtu je vedno živahno. Rad opazujem živali, posebno pa ptice. Ptice nas s svojim obnašanjem in petjem kratko-časijo pa tudi zabavajo. Igor Košuta

4. r. Ul. Randaccio - GORICA

ZGODOVINA KONTOVELA

Na srednji šoli Franc Levstik je dijak Peter Stoka, ki je zbral v zanimivo zbirko razne zanimivosti zgodovine naše zna-menite vasi. Nekaj teh drobcev smo povzeli po njegovi zbirki, ostale pa so nam povedali naši domači ...

Kontovel vsi poznate in veste, da leži na griču, približno 250 m nad morjem. Če gledamo z morja v breg, opazimo kontoveljski grič, na katerem je zgrajena vas Kontovel. Hiše so skoro vse iz črnega kamna.

V naši vasi je stal nekdaj grad; v bli-žini pokopališča se dviga griček, kjer še sedaj pravijo »na Gradu«. Tu je bila trdnjava, kjer je predstraža imela opazoval-nico in budno pazila, če bi se približevali

ŠOLARJI PIŠEJO

po morju Benečani, ali po suhem Turki. Mimo gradu je vodila pot v Trst. Ob vhodu v grad je na koluni, ki se je ohra-nila do danes, stala mitnica. Kdor je ho-tel v mesto in tam kaj prodati, je moral plačati mitnino. Devinski grof se je več-krat upiral mitnini, zato se je večkrat sprl z mitnico. A vendorle mitnice ni mogel preliščiti, zato je moral kljub upiranju plačati.

Kontovelci so se najprej bavili s pol-jedstvom. A ker kraška zemlja ni dala toliko pridelka, da bi preživila številne družine, so se začeli baviti z ribolovom. Sprva so se slabo znašli, ker niso poznali ribiškega posla. Počasi so se uveljavili in so uvrstili celo med najboljše in najspret-nejše ribiče na naši obali.

Skoro vsaka družina je imela svojo bar-ko, kateri so pravili »ščifa«. Premožne družine so imele »btjale«, ki so jih uporabljali v slabem vremenu za lov na »pasere«. Za lov na tune, so uporabljali posebne bar-ke, ki so jim pravili »tunare«. Ker ribiči, ki so bili na morju, niso mogli videti tun, so se posluževali »kurun«. Na kopnem je sedel mož, ki je od daleč vodil tunaro z znaki in kričanjem.

Imeli so več vrst mrež: za pasere-parele; za srdjala - mlajde, za skumbra - skum-bice, za coulje - souterjou, za krmale - pro-sta, za guate - trnke, za bela riba in jstka - vrša, za tuna - štrkoulje.

Izvedeli smo tudi, da je na podstrešju »pri Županovih« bila prva slovenska šola.

Če se pozanimate in vprašate starega »pškadurja« o zanimivostih mlake, vam bo gotovo povedal nekaj bajk o »štrinagh«, hudičou in o raznih strahovih, ki so strašili ribiče, ko so se vračali z lova domov že malo okajeni. Posebno »štringe« so se rade zadrževale okoli mlake in lovile ribiče.

V ponos nam je tudi, da je na Kontovelu živel nekaj časa pesnik Anton Ašker, ki je o Kontovelu spesnil več pesmi. Opozval je življenje ribičev na Jadranu, in to mu je dalo snov za lepe pesnitve. Večkrat je naš znameniti mož zaveslal na lov s svojimi prijatelji ribiči.

V naši vasi imamo še zdaj nekaj zelo spretnih ribičev, pravimo jim: Repa in Zelje.

Vas Kontovel je najlepša in najzanimivejša vas ob našem morju.

Kazimir Majovski, Valter Orel, Andrej Prašelj, Miran Starc, Klavdij Starc

5. r. PROSE

ZGODOVINA KONTOVELA

Če se na sprehodu mimo kontovelskega portiča v Čedasu, ozreš navzgor, zgledaš na griču staro vas Kontovel. Med tudi do 500 let stariimi hišami se dviga cerkev zgrajena leta 1630. Prav blizu cerkve, na njeni desni, stoji najstarejša hišica; ta je še iz tistih časov ko je Čamparjeva družina imela grunt v Trstu, na Velikem placu, sedaj Trg Unità.

Pred 200 leti so hodili Kontovelci po vodo na Skedianc. Ob hudi suši se je studenec posušil in Kontovelci so pili vodo iz mlake. Tako je leta 1883 razsajala v mestu in okolici kolera. Za to strašno bolezen so oboleli tudi Kontovelci, saj niso mogli dobiti nikjer vode razen v mlaki. Tudi to so stražili, da bi je ljudje preveč ne popili. Ribiči, ki so bili takrat na morju, se niso hoteli vrniti domov in so pravili: »Dukler tambulajo zguani, sa buomo držali se largua na murju.« Pogrebci so se morali razkuževati z apnom. Šele 29 let pozneje, 1912. leta, so končno zgradili vodovod.

Takrat je velik nalin rešil ljudi smrti. Še dandanes se v Trstu drže tega spominskega dne, ko so se zaobljubili Materi božji v zahvalo za srečen konec strašne bolezni. To je v novembru, na dan Matere božje zdravja.

Naša vas je bila ribiška. Ko so se možje vračali z lova, so jih čakale »ženske«, ki so nosile prodajat ribe, tako da so lahko kupile »spiežu«. Z obale so šli možje delat v grunt, a še prej so se okreplili z malico.

Ko so odhajali ribiči na lov in slučajno srečali črno mačko ali zajca, ki jim je prekrižal pot, so se raje vrnili domov. Verjeli so, da tisti dan ne bodo nič ulovili.

Na Kontovelu so bili gospodarji dveh tunar. V vsaki tunari je bilo po deset ribičev. Eden na ščifu, trije na kuruni. Prvi od graša, drugi na sredi in tretji od magra. Na lovnu na tune so kričali: »A di magra štirikrat, kačavat tudi štirikrat, dage kampon, a voh intera, a voh pesto«.

Na nekem takem lovnu so imeli srečo in ulovili tuono, ki je tehtala skoraj dva centa in pol. Mreža, s katero lovijo tuone, imenujemo »trata«. Zadnji skupni lov je bil leta 1955.

Od takrat dalje imajo družine na Kontovelu svoje vzdevke. Začelo se je z ribiči. Še danes imamo: Luna, Soncetovi, Pakca, Kmetove, Zludij, Brvinc, Lajtrve, Zajc, Mkrunci in toliko drugih.

Grunti na Kontovelu pa so: Pr ciaru kalu, Pud škualjem, V kuluni, Na krišcu, Pilju, U gradu, Pr Mkulanh, Na ključu, V Dolanji vasi, Guali vrh, Mčkovna, Putueku Bunafada, Kušnjevci, Griža Ulna, Parkljev hrib, Bkdjezia, Ulka, Gmajna itd.

V gradu blizu »žjegna« je živel grof conte Moncolano. Pripisal si je drugi priimek: Kontovela, ker je s svojega grada štel jadra na morju. Po njegovem imenu je dobila tudi vas ime Kontovel.

Naši predniki so zelo slovesno praznovali božično viljo, pust in zadnji dan leta. Za ta praznik še danes cvremo »fanclja z dušu«. To je cvrtje, ki ima v testu sardelo.

Ob veselih praznikih ni manjkalo ne godbe ne petja.

Kontovelci smo bili in smo veseli ljudje. Viviana Starec, Suzana Furlanič, Lili Ban, Patricija Štoka

5. r. PROSE

PAPIGI

Štefan je prinesel v šolo dve papigi. Sta v kletki. Čivkata ves čas. Papigi se gugata na gugalnici. Si dajeta poljubčke. Sta rumeni, zeleni in črni. Imata dolg rep. Štefan bi rad odprl vrata kletke, da bi živalci letali po razredu. Mi pa se bojimo, da bi zbežali.

Erika, Giorgina, Barbara, Tamara, Stefan, Aljoša, Martina, Aleksander, Edi, Marko, Marčelo, Igor.

1. r. ROJAN

MEDVEDEK

Moj medvedek se imenuje Marko, kakor jaz. Je lep. Spi na moji postelji. Prinesel mi ga je sv. Miklavž. Marko Ternovec

1. r. ROJAN

DANJELA

Danjela je moja sestrica. Je v Padovi v bolnici. Operirali so jo v nosu. Kmalu se bo vrnila domov. Se igra s punčkami. Me ima rada. Rodili sva se istega dne.

Giorgina Pisani
1. r. ROJAN

MOJE IGRAČE

Imam dosti igrač. Zelo mi ugaja LEGO. Rad sestavim vlak, ker imam tudi tračnice. Tudi očka igra z mano. Za LEGO imam tudi motorček. Dobil sem ga v dar.

Aleksander Beltrami
1. r. ROJAN

MOJ DEDEK

Moj dedek se imenuje Franc Pahor. Je bolan. Šel je na pregled v bolnico. Ko se bo vrnil domov, me bo peljal na sprehod.

Igor Meden
1. r. ROJAN

NAŠI BRATCI IN SESTRICE

Moja sestra se imenuje Lavra. Ima dve leti. Ni vedno pridna. Rada gloda meso.

Barbara Pisani
1. r. ROJAN

Moj brat je Danjel. Obiskuje tretji razred. Je vedno lačen. Včasih me udari, Mi pomaga pisati naloge. Večkrat mi dovoli vzeti njegove igrače. Igra tudi na klavir. Mame ne uboga vedno.

Štefan Bembi
1. r. ROJAN

Moj bratec se je šele rodil. Imenuje se Matija. Videla sem ga v bolnici. Ga imam rada. Ko bo prišel domov, ga bom pestovala. Spal bo v zibelki.

Martina Armani
1. r. ROJAN

Nimam sestre. Moja sestrična se imenuje Lara. Imela bo tri leta. Rada se igra z mano, a Franko jo tudi udari.

Tamara Pahor
1. r. ROJAN

Moja sestra se imenuje Marina. Hodi v peti razred. Rada se uči v šoli in doma. Ima svetle lase in modre oči. Rada se vozi s kolesom. Včasih se skregava.

Marčelo Ukmar
1. r. ROJAN

MOJA PUNČKA

Moja punčka se imenuje Mikela. Ima modre oči. Nima oblek. Ima samo čeveljke. Spi na moji postelji. Jo imam rada.

Erika Ferfolja
1. r. ROJAN

MOJ PTIČEK

Moj ptiček čivka na balkonu. Zvečer ga prenesemo v kuhinjo. Zjutraj ga spet odnesemo na balkon. Rad ga gledam. Imenuje se Čivko.

Aljoša Gašperlin
1. r. ROJAN

MOJA MAMA

Od jutra do večera dela po hiši, kuha in pospravlja. Kadar sem bolna, mi skuha čaj. Za rojstni dan ji voščim. Včasih ji pomagam pri delu. Pomijem posodo ali pobrišem prah. Mamo imam zelo rada.

Morena Carbone
2. r. KATINARA

POMLAD

Pomlad je tu! Prihajajo lastovke, cvečajo zvončki in trobentice. Tudi breskve,

češnje in kostanji cvetejo sedaj. Travniki so vsi zeleni. Na drevju čivkajo ptički.

Maksimiljan Vecchiet
2. r. KATINARA

NAŠE KRAVE

Mi imamo štiri krave. Vsaka ima svoje ime. Imenujejo se Diva, Sava, Soča in Malka. Barve so rjave. Vse so pridne mlekarike. Soča ima telička, ki se imenuje Pik.

Igor Kakovič
1. r. KATINARA

MOJ MIŠKO

Moj psiček se imenuje Miško. Ime sem mu sama izbrala. Star je približno osem mesecov. Je rjav in ima rjave oči. Našla ga je tetja v Trstu in mi ga prinesla, ker ima že psa. Miško je jokal deset dni, potem pa se je potolažil. Še vedno joče, kadar se peljemo z avtomobilom na izlet. Prvi skoči v avto, a mi ga notri ne maramo.

Meni je zelo simpatičen, posebno kadar me uboga. Je zelo ljubezniv in hoče, da ga vsi božamo in ljubkujemo. Imam ga zelo rada.

Lučka Križmančič
3. r. BAZOVICA

KAKO SEM PREŽIVEL VELIKONOČNE PRAZNIKE

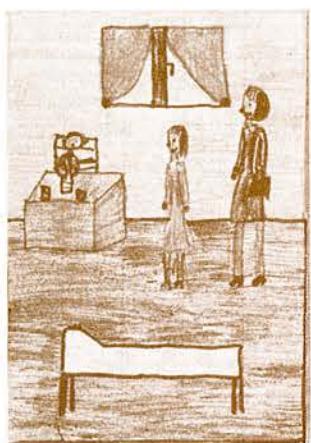
Velikonočne praznike sem preživel lepo. Na Veliko noč sem šel k maši. Doma smo imeli dobro velikonočno kosilo. Pooldne smo šli k babici voščit praznike, potem pa na krajsi izlet po Furlaniji. Ogledali smo si zgodovinski kraj Oglej. Videl sem staro cerkev, v kateri je sedaj muzej. Okoli cerkve je staro pokopališče. Spodaj je mučeniška soba, okoli pa celice s tremi zelenzimi vrati.

Tudi na velikonočni ponedeljek smo šli na izlet po kraških gričih. Dospeli smo pod Volnik. Tam blizu živi v gozdu že več let stara žena, ki se imenuje Efa. Ima mnogo kokoši, pse, ovce, koze in mačke. Videl sem tri dni stare kozličke. Utrjen, a vesel, sem se potem vračal domov z mamo, bratom in babico.

Pavel Calzi
2. r. REPENTABOR

PRI ZDRAVNIKU

Lani sem se prehladila in zato me je mama peljala k zdravniku. Zdravnik mi je pogledal grlo in napisal recept.

Mama in jaz sva šli po zdravilo in potem naju je očka peljal domov.

Franka Poropat
4. r. ŽAVLJE

NAJLEPŠI DAN MOJIH VELIKONOČNIH POČITNIC

Na velikonočno nedeljo, 2. aprila, sem se zbudila vesela, ker so me čakali pirhi. Šla sem v salonček in videla dva velika pirha; eden je bil zame in eden za brata. Ko sem ju dvignila... presenečenje! Pod mojim pirhom je bila lepa knjiga, pod Markovim pa nove nogavice.

Nato smo šli k maši. Po maši sem pirhe odprla. V njih sem našla žvečilni gumi, prstan in majhne kozarčke za punčko.

Po kosilu smo se odpravili v Števerjan gledat cvetoče češnje. Usedli smo se v parku pri gostilni Formentini. Tam sem nesrečno padla s klopi in se pri tem udarila v nogo.

V Gorico smo se vrnila po cesti, ki pelje skozi Grojno. V kavarni De Rocco smo kučili sladoled.

Domov sem se vrnila utrujena, a zadovoljna.

Nadja Marinčič
4. r. UI. Randaccio - GORICA

NESREČA

Včeraj sem šla v Trst. Videla sem nesrečo. Bilo mi je zelo žal. V avtu so bili mož, žena in starček. Starček se je hudo pobil in bilo je dosti krvi. Poklicali so Rdeči križ. Zdravniki so starčka v naročju odnesli v rešilni avto. Potem su mu dali nekaj piti in ga odpeljali v bolnico.

Maura Mauri
4. r. ŽAVLJE

Neka punčka se je igrala pri reki. Metala je kamenčke v vodo. Nagnila se je preveč in zdrknila v vodo. Utonila je.

Fabija Sossa
4. r. ŽAVLJE

Nekoč je šel oče z barčico na morje. Z drugo barčico sta šla še dva sinova.

Morje se je razburkalo. Barčica se je prevrnila in sinova sta utonila pred očetovimi očmi.

Damjan Purger
4. r. ŽAVLJE

VELIKA NOČ

Tega dne sem nestрпно čakal, da bi odprli čokoladni pirh. Ko sem opravil vsakdanjo delo - telovadbo in violinsko vajo - sem vzela nož in »Krak! Krak!« je šlo jajce na pol. V njem je bil precej velik zavitek. Odvil sem ga; v njem je bila še slama. V sredini je bil obesek okrogle oblike, podoben škatlici. Potegnil sem obroček in iz škatle se je izvil pravi meter za krojače. Na eni strani so bili označeni centimetri, na drugi strani pa dvocentimetrskie mere. Bil sem zelo vesel, a moje veselje ni trajalo dolgo. Neprestano sem vlekel, da se je vzmet, ki je vlekla meter nazaj v škatli-

co, pokvarila. Tako se je moje veselje končalo.

Pooldne smo šli s sorodniki na izlet v Benečijo. Na nekem travniku blizu Stare gore smo malicali. S sestrično sva se naskakala in naigrala s kamenčki.

Prišla je ura odhoda. Namenili smo se k prijatelju Marku v Klodič. Zgrešili smo pot. Ko pa smo našli pravo pot, je bilo že pozno. K Marku nismo šli. Mudilo se nam je tudi zato, ker smo pustili na tetinem domu njeno mamo samo. Pri njih smo povečerjali in po koprski televiziji gledali film, v katerem je igral Ugo Tognazzi. Film je bil zelo zabaven.

Pozno zvečer sva se z mamo vrnila domov.

Miran Vižintin

4. r. UI. Randaccio - GORICA

KAKO SEM PREŽVELA VELIKONOČNE PRAZNIKE

Velika noč je zame najlepši praznik. Na velikonočno nedeljo je mama skrbno pripravila mizo, narezala potico in pripravila dobro kavo. Očka pa je narezal kuhanega pršuta. Ko smo vsi pomalicali, sem odšla k maši. Ko sem se vrnila domov, smo pokosili, potem pa nesli cvetlice na grob pokojnega strica Milana. Nato smo šli k babici Milki in nesli tri velikonočna jajca za Laro, Andrejčka in Nadjo.

Na velikonočni ponedeljek smo šli k teti Vereni v Križ, ker so odprli novo gostilno. Večerjali smo dobre ribe. Čez nekaj časa sta prišla teta Sonja in stric Stanko. Pozno zvečer smo se vrnili domov.

Zelim si mnogo tako lepih praznikov.

Suzana Škarab

2. r. REPENTABOR

Na velikonočni petek popoldne sem začela delati naloge. Hotela sem vse narediti pred prazniki, da bi bila potem prosta. Mislili smo odpotovati za nekaj dni, potem pa se je vse drugače zgodilo. V Jugoslaviji se je pojavila bolezen črnih koz in zaprli so mejo. Ostali smo doma.

V nedeljo smo šli mamica, očka in jaz k maši. Po maši pa smo šli s tetjo Genijo in stricem Stankom v Furlanijo, ker smo na-

meravali tam kosit. Povsod je bilo polno ljudi. Vozili smo se iz kraja v kraj, nazadnje smo že hoteli proti domu. Bilo je že pozno popoldne. Zavili smo proti Gorici in tam smo končno dobili prostor. Pokosili smo in šli naprej. Nadaljevali smo pot proti Stari gori. Bil je lep in sončen dan, zato smo šli na vrh. Bilo je vse polno ljudi. Tam so prodajali orehe, ameriške lešnike, dateljne in razne spominčke. Nekaj smo popili in se vrnili v dolino. Ustavili smo se v Čedadu na velikem mostu, ki mu pravijo Hudičev most. Zgradili so ga leta 1918. Tako je pisalo. Jaz se nisem spomnila na številko čeprav mi je mama rekla: »Ines, poglej številko in si jo zapomni, da

Slike kažeta slap in izvir dveh slovenskih rek, ki ju zelo dobro poznate, saj ste morda bili bodisi pod slapom, bodisi pri izviro. Obe reki omenjata v svojih pesnitvah pesnika Prešeren in Gregorčič. Uganiti morate imeni rek in to res ni težko. Povedati pa morate tudi naslov pesnitve, ki je posvečena drugi reki. Ne bo treba veliko misliti, odgovori na postavljenja vprašanja niso težki in boste zlahkoto uganili, tako kot boste tudi uganili pravilne odgovore ostalih treh ugank:

- A) Koliko prebivalcev ima Moskva?
 1. 2 milijona
 2. 6,5 milijona
 3. 8 milijonov
 4. 10,5 milijona

boš vedela, če vam bo učiteljica dala za nalogu prosti spis o praznikih.«

Z mamo in tetjo smo šli navzdol po stopnicah pod most, kjer teče voda. Bilo je precej otrok, ki so tam metali kamenčke. Začela sem jih lučati tudi jaz. Tam sem srečala tudi Zorka iz Zagradca. Lučal je kamenčke. Naenkrat se mu je spodrsnilo in pomočil je noge v vodo.

Proti večeru smo se vračali domov. Naslednjega dne smo bili doma.

Povedati moram, da sem dobila tudi sedem jajc. Že navsezgodaj sem vstala in začela razbijati jajca, ker me je zanimalo, kaj je notri.

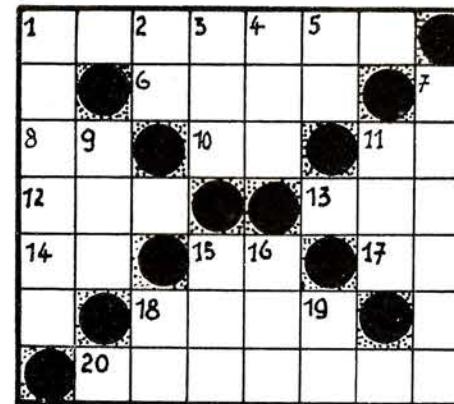
Ines Škarab
2. r. REPENTABOR

NAGRADNA UGANKA

- B) Kaj je črni teloh?
 1. dolg površnik
 2. nalezljiva bolezni
 3. igra s kartami
 4. zgodnja pomladanska cvetica
- C) Kako se imenuje rojstni kraj pesnika Ottona Župančiča?
 1. Vrsno
 2. Vrhopolje
 3. Vinica
 4. Vitovlje

In sedaj še pravilne rešitve nagradne uganke iz prejšnje številke ter ime srečnega dobitnika lepe slovenske mladinske knjige. Pravilne rešitve so: Inženir Stanko Bloudek, skakalnica meri 160 metrov, Nemec Wolf pa je skočil 165 metrov. In še A 1, B 4 in C 3. Srečni dobitnik pa je: PAVEL GRIZONIČ, učenec 5. razr. osn. šole v DOMJU.

KRIŽANKA »KRAŠKE VASI«

Vodoravno: 1. Vas med Bazovico in Trebčami, 6. poškodba na koži, 8. znamka italijanskih tovornjakov, 10. dva enaka soglasnika, 11. predlog, 12. kačji žvižg, 13. kraj nad Ajdovščino, 14. Egiptovska Republika, 15. kratica za zloglasne nacistične enote, 17. oziralni zajmek, 18. vas na tržaški obali med Nabrežino in Prosekom, 20. vas, ki sledi Skopu, na cesti v Novo Gorico.

Navpično: 1. Stoji zraven Kontove, 2. kratica za »doktor«, 3. hodi nazaj in živi v vodi, 4. pripadnik starodavnega ljudstva v Ameriki, 5. pogojnik, 7. kraj pod Socerbom, 9. vsi narodi na svetu si ga želijo, 11. glas eksplozije, 15. uporabljajo ga žanjice, 16. mlečni izdelek, 18. avtomobilska oznaka Kotora, 19. vpiši ŽI.

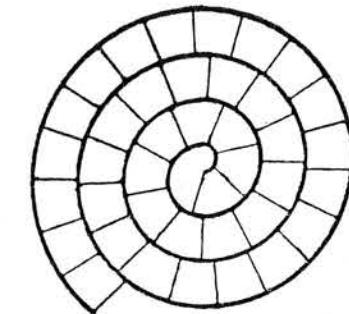
UGANKE
(Stana Vinšek)

Kadar sveže zadehti nam s trat,
vemo vsi, da je prišla . . .

Kadar zakipi povsod nam cvetje,
vemo vsi, da bo prišlo . . .

ZA BISTRE GLAVE

POLŽ

Začni v polju v sredini in vpiši po eno črko v polje v nasprotni smeri urinega kazalca. Zadnja črka vsake besede je istočasno prva črka nove besede.

Gora nad Ajdovščino, — največja gora na Krasu, — ptica pevka s črno glavico in rumenim trebuškom, — imel je ranljivo peto, — pred njim beži divjad, — hiša božja, — uporabljajo jih za kidanje gnoja, — pesnitev, — turistični kraj blizu Izole, — rumeño valovi na polju.

POSETNICE

ŽANA KRTAČ

RINA GOČAK

VIDA KEČMAN

Tri gospodične prebivajo v treh mestih v naši deželi. Uganite iz katerih mest so.

Rešitve ugank pošljite čimprej na naslov: Uredništvo »Galeba« - Lojze Abram, Ulica G. Amendoia 12 - 34134 Trst.

RESITEV UGANK IZ 6. ŠTEVILKE

MAGICNI PIRH: *Vodoravno in navpično:* 1. kravata, 2. rak, 3. Sava, 4. Avari, 5. Kati.

KRIŽANKA:

Vodoravno: 1. marec, 6. kap, 8. os, 10. 10, 11. Libanon, 12. PN, 13. KC, 14. par, 16. lonec. *Navpično:* 2. AK, 3. Rama-

zan, 4. ep, 5. Kolpa, 7. sonce, 9. sin, 10. lok, 14. po, 15. re.

DOPOLNJEVALKA: KDORKoli, koMAT, vEREN, ZBOGom, zmAGA, preTEPač, nENADen, naLOGA. Pregovor se glasi: Kdor matere ne uboga, ga tepe nadloga.

REBUS: Sla(p)b ura d ni k - Slab uradnik.

RESITEV UGANK IZ 6. ŠTEVILKE SO POSLALI: Avrelj Ravbar, Rudi Purič, Suzana Skabar, Fabij Ravbar, Pavel Calzi, 2. r. REPENTABOR. Nadja Marinčič, Anamarija Uršič, Barbara Rustja, Miran Vižintin, 4. in 5. UL RANDACCIO - GORICA. Rado Milič, Agata Gruden, Robi Šuc, Silva Perčič, Lavra Lavrenčič, Nataša Škrk, Bruno Pegan, Miloš Pirc, Dárma Purič, Angela Milič, Alma Gruden, Barbara Gruden, 4. r. ZGONIK, Robert Kante, 3. r. ZGONIK. Ingrid Vigini, Kristina Cupin, Renata Gabrijelčič, Marina Orel, Erika Roncelli, Dora Tomsich, Tatjana Smerdel, Aldo Cunja, Igor Švab, Darij Andlovič, Marko Mesesnel, Fabij Mazzucca, Edi Galante, 4. in 5. r. DONADONI. Tatjana Rojc, 5. r. NABREŽINA, Andrej Pupis, 2. r. SESLJAN. Vesna Bajc, 3. r. ROJAN Adrijana Kuret, Lore-dana Petaros, 4. in 5. r. BORŠT. Ana Gulič, Aleksander Gulič, 2. in 5. r. ŠEMPOLAJ. Tanja Kuret, 2. r. RICMANJE. Olga Tavčar, 3. r. DEVIN, Kati Čuk, Branko Kofol, Astrid Marsetti, Marina Stepančič, Gracija Nardin, Pavel Grizonič, 3., 4. in 5. r. DOMJO. Igor Brana, Franka Zoch, Leonora Zupančič, 5. r. SV. IVAN. Gabrijela Basezzi, Fabija Sossa, Franka Poropat, Romana Pečarič, Maura Mauri, Damjana Purger, Suzi Rakar, Darija Gombač, 1., 2., 4. in 5. r. ŽAVLJE.

IZŽREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Barbara Rustja, učenka 5. r. osn. šole v UL. RANDACCIO v GORICI; Franka Zoch, učenka 5. r. osn. šole pri SV. IVANU in Lore-dana Petaros, učenka 5. r. osn. šole v BORŠTU.

Cena 150 Lir